Bijlage 3 Betrokkenheid van het veld bij de ontwikkeling van curricula en examens

Examenprogramma's
Bij de herziening van examenprogramma's hebben docenten zitting in de vernieuwingscommissie die een nieuw examenprogramma formuleert. Als er sprake is van een grote vernieuwing, wordt het nieuwe examenprogramma voor definitieve invoering eerst beproefd in pilots. Pilotscholen werken in de praktijk met het nieuwe examenprogramma en de leerlingen van deze scholen nemen deel aan een centraal examen dat op basis van het nieuwe examenprogramma is ontworpen. Een pilot wordt afgesloten met een evaluatie waaraan docenten en leerlingen van de pilotscholen een belangrijke bijdrage leveren. Op basis van de pilot wordt een besluit tot definitieve invoering genomen, eventueel na bijstelling van examenprogramma, syllabus voor het centraal examen en/of handreiking voor het schoolexamen. De invoering van nieuwe examenprogramma's wordt gemonitord. Bij deze monitoring zijn leraren belangrijke verschaffers van informatie.

Referentieniveaus
In de werkgroepen die de referentieniveaus formuleerden waren docenten opgenomen. Ook is er een grote veldraadpleging georganiseerd, die mensen uit het veld de gelegenheid bood om met de Commissie Meijerink in gesprek te gaan over de uitgangspunten en doelstellingen van de referentiekaders en over de niveaubeschrijvingen.

Centrale examens en rekentoets
Het College voor Examens (CvE) bepaalt jaarlijks wat de precieze inhoud van de centrale examens is en hoe ze beoordeeld worden. Uitgangspunt is dat in verschillende jaren even zware eisen aan de kandidaten worden gesteld om een voldoende voor het centraal examen te halen. Cito ontvangt van CvE een constructieopdracht, waarin voor elk examen onder meer wordt vermeld het aantal opgaven, de soort opgaven (open, meerkeuze) en hoe de scorepunten verdeeld worden over de examenstofdomeinen. Examenopgaven worden ontwikkeld door een team van ongeveer drie vakdocenten die zelf les geven aan examenleerlingen en gedeeltelijk zijn vrijgesteld voor het maken van examens. Dat gebeurt onder begeleiding van een ervaren Cito toetsdeskundige.
Voor het maken van de rekentoets heeft Cito meerdere constructiegroepen ingesteld. Elke groep bestaat uit drie of vier docenten uit het voortgezet onderwijs, die deskundig zijn op het gebied van rekenen. Ook elke constructiegroep rekenen wordt begeleid door een Cito toetsdeskundige. Bij de constructie wordt vooral gelet op moeilijkheid van de opgave, taalgebruik, eenduidigheid, realiteit en herkenbaarheid voor de leerling. De Cito toetsdeskundige legt vervolgens de opgaven voor aan een vaststellingscommissie van het CvE.

Samenstelling commissies
Het CvE stelt twee soorten commissies in die de ontwikkeling van de centrale examens en toetsen Nederlandse taal en rekenen sturen en begeleiden: syllabuscommissies/toetswijzercommissies en vaststellingscommissies. Elke sector beschikt over eigen commissies. De syllabuscommissies/toetswijzercommissies beschrijven in syllabi/toetswijzers hoe de examens en toetsen er de komende jaren uit moeten zien. Deze commissies worden bemenst door docenten taal en rekenen uit de desbetreffende sectoren op voordracht van vakverenigingen, bonden of sectorraden, soms aangevuld met experts op de desbetreffende vakgebieden. Daarnaast zitten er waarnemers uit andere sectoren in de commissies. Het secretarisschap van deze commissies wordt doorgaans gevoerd door expertisecentra als de SLO. De vaststellingscommissies stellen de examens en de toetsen vast en adviseren de CvE leiding bij de normering ervan. Deze commissies bestaan uit docenten Nederlandse taal en rekenen, deskundigen uit het naast-hoger onderwijs en specialisten op het betreffende terrein (Nederlandse taal / rekenen). De leden worden voorgedragen door de sectororganisaties. Cito ontwikkelt de examens in opdracht van het CvE, mede door docenten in te schakelen die afkomstig zijn uit het veld.

Periodieke evaluatie
Jaarlijks rapporteert en evalueert het CvE de voortgang van de referentiegerichte toetsen en examens. De basis daarvoor wordt gelegd doordat het CvE na elke afnameperiode de toetsen en

examens op inhoud, logistiek, procedures en techniek evalueert. Daarbij worden diverse informatiebronnen gebruikt, zoals evaluatie van de vaststellingscommissies en Cito, de enquêteresultaten onder leerlingen/studenten en docenten, de opmerkingen uit de examenlijn en de opmerkingen die via LAKS en JOB zijn binnen gekomen. De output hieruit wordt gebruikt om bij de verdere ontwikkeling van de centrale examens en de rekentoets. Ook maakt het CvE gebruik van de evaluatie van de vakverenigingen. Op basis daarvan volgt een nieuwe constructieopdracht aan Cito en als dat nodig is aanpassing van de syllabus. Op deze wijze ontstaat er een continu proces van uitwisseling met docenten en andere experts in het onderwijs.